OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Janne Kiilakoski

ITSETEHTYJEN TRANSKRIPTIOIDEN HYÖDYNTÄMINEN SÄHKÖKITARAN SOITON OPISKELUSSA

ITSETEHTYJEN TRANSKRIPTIOIDEN HYÖDYNTÄMINEN SÄHKÖKITARAN SOITON OPISKELUSSA

Janne Kiilakoski
Opinnäytetyö
Syksy 2014
Musiikin koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma, Pop- ja jazzmusiikin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Janne Kiilakoski
Opinnäytetyön nimi: Itsetehtyjen transkriptioiden hyödyntäminen sähkökitaran soiton opiskelussa
Työn ohjaaja: Jaana Sariola
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2014 Sivumäärä: 28+1 liitesivua

---

Opinnäytetyöni aihe on itsetehtyjen transkriptioiden hyödyntäminen sähkökitaran soiton opiskelussa. Pyrin työlläni kartoittamaan, kuinka hyödyllisenä musiikin oppimisen apuvälineenä sähkökitaransoiton opiskelijat kokevat transkriboinnin ja kuinka siitä saatavaa informaatiota pystyy hyödyntämään ja soveltamaan sähkökitaran soitossa. Vertaan työssäni myös sähkökitaran soiton oppimista itsetehtyjen transkriptioiden avulla toisten ihmisten tekemien nuottien avulla oppimiseen. Tavoitteenani on löytää transkriboinnin positiivisia ja negatiivisia puolia sekä pohtia, millä keinoilla jälkimmäisenä mainittuja puolia pystyisi helpottamaan. Näiden tietojen pohjalta on tarkoitus pyrkiä löytämään tehokkaampia keinoja harjoitella sähkökitaran soittoa.

Työni alkupuolella tutkin kahta erilaista psykologista oppimisteoriaa ja yritän löytää niistä ja aiheestani yhtäläisyyksiä. Kerron myös transkription ja transkriboinnin historiasta sekä siitä, minkälaisia erilaisia musiikillisia osa-alueita transkription tekeminen tekijässään kehittää. Esittelen työn keskivaiheilla myös erilaisia tekniikoita ja apuvälineitä, jotka helpottavat kuunneltavan musiikin tarkempaa ja oikeellisempaa hahmottamista.

Transkriboinnin suurin hyöty ei suinkaan ole mahdollisimman tarkasti nuottiviivastolle kirjoitettu kopio kuultavasta musiikista, vaan opiskelijan kyky analysoida transkriboimaansa materiaalia ja hyödyntää siitä saatavaa informaatiota sekä soveltaa tätä materiaalia omassa soitossaan erilaisissa musiikillisissa ympäristöissä. Opinnäytetyöni loppupuolella olevassa entisten ja nykyisten sähkökitaran soiton opiskelijoiden haastattelussa ja sen vastausten analysointiosiossa käsitellään tätä asiaa ja monia muita transkriboinnin avulla tapahtuvan soiton opiskeluun liittyviä asioita. Haastattelun vastausten perusteella voidaan päätellä, että transkribointi koetaan todella monipuolisena ja tehokkaana keinona musiikillisten asioiden oppimiseen. Transkriboinnin negatiivisena puolena taas haastateltavat näkivät sen tekemiseen kuluvan ison aikamäärän. Itsetehtyjen transkriptioiden kautta tapahtuva syvempi musiikillinen oppiminen kannustaa kuitenkin sähkökitaran soiton opiskelijoita suosimaan tätä työtapaa.

Asiasanat: transkriptio, transkribointi, nuottikirjoitus, kokemusoppiminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Music Pedagogue, Option of pop and jazz music

---

Author: Janne Kiilakoski
Title of thesis: How to Utilize Self-Made Transcriptions in Practising Electric Guitar
Supervisor: Jaana Sariola
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2014
Number of pages: 28+1 appendix

The subject of this thesis was to utilize self-made transcriptions in learning to play the electric guitar. With the help of the thesis it is surveyed how useful music learning tool transcribing is to electric guitar students and how to utilize and adapt information you get from playing the electric guitar. Also a comparison between learning to play the electric guitar with the help of self-made transcriptions and learning it with transcriptions made by other people. The goal was to find positive and negative sides of transcribing and ponder how one can ease the challenges of the latter ones. With this knowledge gained from these things, it is tried to find more effective ways to practise the playing of the electric guitar.

The first part of the thesis deals with two different kinds of psychological learning theories and try to find similarities within the subject. Moreover, the history of transcription and transcribing are studied and as well as what different kind of musical sectors are developed in the person when making transcriptions. In the middle section of the work various techniques and tools are introduced which help to perceive the hearing of music more precisely and in a correct way.

The biggest benefit of transcribing is not to copy music as precise as one can get from hearing music. A bigger benefit is an ability to analyse material one have transcribed and to be able to utilize and adapt that information into playing in different kind of musical environments. In the latter half of the thesis there is an interview answered by former and present electric guitar students dealing with this thing as well as many other things about learning to play the guitar with the help of transcribing. With the information gained from the interview answers, it can be inferred that students consider transcribing as a very versatile and effective way in learning musical things. A negative side of transcribing was said to be the big loss of time during the process. However, electric guitar students prefer to use self-made transcriptions in learning music because it produces deeper musical learning.

Keywords: transcription, transcribing, notation, experiental learning

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 6
2 OMA KOKEMUS OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ 8
2.1 Kokemuksellinen oppiminen 8
2.1.1 David Kolbin kokemuksellisen oppimisen malli 9
2.2 Learning by doing 10
2.2.1 Toimet tekemällä oppimisen keskiössä 11
3 TRANSKRIPTIO 12
3.1 Transkription historia 12
3.2 Musiikillisten ilmiöiden oppiminen transkriptioiden avulla 12
3.3 Apuvälineet ja erilaiset tekniikat transkriptioiden tekemisessä 13
3.4 Valmiin transkription hyödyntäminen soitonopiskelussa 15
4 SÄHKÖKITARAN SOITON OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ TRANSKRIPTIOIDEN HYÖDYLLISYYDESTÄ SOITONOPISKELUSSA 17
4.1 Haastattelu 17
4.2 Haastattelun kysymykset 17
4.3 Haastattelun vastaukset 18
5 JOHTOPÄÄTÖKSET 23
6 POHDINTA 26
LÄHTEET 28
LIITTEET 29

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoitus on tutkia itsetehtyjen transkriptioiden hyödyntämistä sähkökitaransoiton opiskelussa ja pyrkiä löytämään perusteluita siitä, miksi tämä työtapa on mielestäni tehokkaampi tapa oppia musiikillisia ilmiöitä sähkökitaralla kuin esimerkiksi opetella niitä toisten ihmisten tekemien nuottien, tabulatuurien tai transkriptioiden avulla. Tästä aiheesta kirjoittaminen oli minulle luonnollinen valinta, koska itse olen jo vuosia opetellut keikoilla soittamani materiaalin kuuntelemalla sen aluksi korvakuulolta levyltä ja sitten kirjoittanut kuulemani informaation nuottipaperille, jotta levyltä kuulemani asiat olisivat tarkasteltavina myös myöhemminkin.

Kun itse aloitin sähkökitaran soittamisen teini-ikäisenä, opiskelin paljon uusia kappaleita kirjastosta saatavien tabulatuuri- ja nuottikirjojen avulla sekä internetistä löytyneiden tabulatuurien avulla. Nämä olivatkin ystävieni opettamien kappaleiden lisäksi ainoa tuolloin tietämäni tapa opetella musiikillisia ilmiöitä kitaralla itse. Jossain vaiheessa kuitenkin törmäsin joskus ongelmiin tällä tavoin opeteltujen kappaleiden kanssa. Kirjoista oppimani kitaralinjat eivät aina kuulostaneetkaan samalta, miltä ne kuulostivat levyiltä kuunneltuna, ja jossain vaiheessa ymmärsin, että julkaistuissa kirjoissakaan tabulatuurit tai nuotit eivät aina olleet kirjoitettu oikein. Myöhemmin tapasin kitaransoittajia, jotka eivät aina tarvinneet valmiita nuotteja soitonopiskeluun, vaan he opettelivat kappaleita ja kitarasooloja korvakuulolta. Ihailin tätä taitoa ja jossain vaiheessa aloin itsekin käyttää tätä tapaa opetellessani uusia kappaleita. Aluksi oli vaikeaa kuulla levyltä oikeat sävelet nopeitten juoksutusten lomasta, ja nopeasti vaihtuvien sointujen kaikkien sävelien kuuleminen oli haastavaa, mutta lukuisten toistojen sekä harjoittelun kautta levyltä kuuleminen muuttui pikkuhiljaa helpommaksi. Lisäksi sain jossain välissä tietää, että korvakuulolta opetteluun oli kehitetty siihen tarkoitettuja apuvälineitä, kuten cd-soittimia ja tietokoneohjelmia, joissa oli toimintoja jotka helpottavat oikeinkuulemista. Näistä apuvälineistä lisää luvussa 3. Jossain välissä aloin kirjoittamaan korvakuulolta oppimani kappaleet ja soolot nuottikirjoituksena nuottipaperille, jotta jo opitut asiat olisi helppo palauttaa mieleen myöhemminkin. Toisin sanoen tein korvakuulolta opettelemistani kappaleista ja kitarasooloista transkriptioita. Nyky-

ään, vuosia myöhemmin, käytän edelleen musiikillisten asioiden opetteluun tätä työtapaa ja olen vakuuttunut, että sen kautta tapahtuva oppiminen on tehokkaampaa ja syvempää, koska oppimisprosessin aikana on mukana soittajan oma kokemus ja oma tutkiminen vahvemmin kuin toisten tekemien nuottien kautta opiskelussa. Erilaisten transkriptioiden analyyseja on kirjoitettu todella paljon, mutta transkriboinnista sähkökitaransoiton oppimisen edistäjänä ei ole tietääkseni kirjoitettu suomeksi kirjaa tai opasta. Tämän vuoksi koen, että opinnäytetyöni on tarpeellinen.

Opinnäytetyöni rakenne etenee seuraavalla tavalla: Toisessa luvussa tutkin itsetehtyjen transkriptioiden avulla tapahtuvaa sähkökitaransoiton opiskelua psykologisesta näkökulmasta ja pohdin onko sillä yhtäläisyyksiä David Kolbin kokemuksellisen oppimisen teorian kanssa. Samassa luvussa tutkin lisäksi myös John Deweyn Learning by doing -teoriaa. Kolmannessa luvussa käyn läpi sitä, mikä transkriptio on, minkälainen historia sillä on sähkökitaransoiton opiskelussa ja minkälaisia apuvälineitä transkriptioiden tekoon nykypäivänä on olemassa. Käsittelen tuossa luvussa myös sitä, kuinka valmiita itsetehtyjä transkriptioita hyödynnetään soitonopiskelussa ja kuinka niistä saatavaa informaatiota voidaan soveltavaa myös erilaisiin musiikillisiin ympäristöihin, kuin alkuperäinen transkriptio alun perin edusti. Neljäs luku sisältää haastattelun, johon on vastannut seitsemän sähkökitaransoiton opiskelijaa. Haastattelun avulla pyritään kartoittamaan, kuinka ammattiopiskelijat, jotka joutuvat jokapäiväisessä työssään opettelemaan uutta materiaalia keikoille, käyttävät hyödykseen itsetehtyjen transkriptioiden kautta tapahtuvaa opiskelua. Tulosten perusteella pyrin muodostamaan kuvan transkriboinnin hyvistä ja huonoista puolista ja sen hyödyntämisestä soitonopiskelussa. Pyrin myös löytämään aiheeseen uutta näkökulmaa, jotta kitaransoiton harjoittelu voisi tulevaisuudessa olla entistä tehokkaampaa ja nopeampaa.

Ennen sähkökitaristit luultavasti opettelivat suurimman osan materiaalistaan itse kuulonvaraisesti, koska nuotteja ja oppikirjoja ei ollut saatavilla. Miksi nykyäänkin sähkökitaransoittoa kannattaisi opiskella tällä tavalla, vaikka tänä päivänä muiden kirjoittamia nuotteja ja tabulatuureja on saatavilla ilmaiseksi internetistä ja kirjastoista? Tähän pyrin opinnäytetyössäni vastaamaan.

2 OMA KOKEMUS OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ

Yksi transkriboinnin vahvoista puolista musiikin ja soittamisen oppimisessa on mielestäni se, että transkription tekijä saa prosessin aikana vahvan oman mielikuvan ja vahvan oman kokemuksen opeteltavasta musiikillisesta aiheesta. Transkriboinnin kuunteluprosessin aikana opiskelija joutuu kuuntelemaan useita kertoja opeteltavan aiheen läpi keskittymällä sen erilaisiin musiikillisiin asioihin, kuten säveltasoihin, rytmeihin, fraseeraukseen, dynamiikkaan ja erilaisten soittotekniikoiden kuulonvaraiseen hahmottamiseen. Jotta tällainen prosessi saadaan onnistumaan, opiskelijalla täytyy olla siinä vahva analyyttinen tarkastelu ja oma ongelmanratkaisutaito läsnä. Tällöin musiikin ja soittamisen oppiminen on mielestäni erittäin syvää. Toisten ihmisten tekemien nuottien tai tabulatuurien avulla opiskelemisesta ei mielestäni välttämättä saa yhtä vahvaa oma mielikuvaa aiheesta, koska musiikillinen informaatio on annettu nuotissa opiskelijalle valmiina. Tällöin opiskelijan oma ongelmanratkaisu ja musiikillisten ilmiöiden analysointi ei ole yhtä vahvasti läsnä oppimistilanteessa. Mahdollisimman laaja oma kokemus opeteltavasta musiikillisesta aiheesta tuottaa mielestäni siis syvällisempää ja monipuolisempaa musiikin ja soittamisen oppimista.

Tässä luvussa esitellään *kokemuksellisen oppimisen oppimismalli*, *David Kolbin kokemuksellisen oppimisen kehä* sekä *John Deweyn Learning by doing -teoria*. Nämä oppimisteoriat painottavat nimenomaan ihmisen oman kokemuksen merkitystä uusien asioiden oppimisessa.

2.1 Kokemuksellinen oppiminen

Kokemuksellinen oppiminen on humanistisen oppimiskäsityksen keskeinen oppimismalli, joka painottaa kokemusten ja elämysten merkitystä opetuksessa. Sen juuret ovat uushumanismin 1700- ja 1800-lukujen romantiikan ja valistuksen aatemaailmoissa. Kokemuksellisessa oppimisessa ihmisen oppimista pyritään saamaan sykliseksi, eli oppimistilanteessa ihmisellä syntyy uusia kokemuksia, joita voidaan myöhemmin käyttää hyväksi opittaessa uusia asioita. Oppimistilanteessa muodostuneiden

kokemusten olemassaolo ei kuitenkaan vielä takaa oppimista, vaan sen tekee kokemusten monitahoinen työstäminen. Näin ollen oppiminen on jatkuva prosessi, joka perustuu oppimistilanteessa saatuihin kokemuksiin ja niiden analysointiin. (Kauppila 2007, 27, 30.)

Humanistisen ja kokemuksellisen oppimisen prosesseja ovat

1. konkreettiset ja henkilökohtaiset kokemukset ja niihin liittyneet sosiaaliset suhteet ja tunteet,
2. abstrakti käsitteellistäminen, johon kuuluu systemaattinen ajattelu ja ongelmanratkaisu,
3. reflektoiva havainnointi ja käsittely, joka keskittyy kokemusten ja tilanteiden monipuoliseen käsittelyyn ja
4. aktiivinen kokeilu sekä käytännön toiminta ihmisten kanssa erilaisissa tilanteissa (Kauppila 2007, 30–31).

Humanistis-kokemuksellisessa oppimiskäsityksessä korostuu se, että opiskelija tuo oppimiseen mukanaan henkilökohtaiset kokemuksensa, jotka parhaimmassa tapauksessa tekevät oppimisen kohteena olevista asioista laajempia ja monipuolisempia. (Kauppila 2007, 31.)

2.1.1 David Kolbin kokemuksellisen oppimisen malli

Kokemuksellinen oppiminen on eräänlainen lähestymistapa, jossa pyritään yhdistämään kokemus, havainto, kognitio ja toiminta. Yksi esimerkki tämänkaltaisesta ajattelusta on David Kolbin kehittelemä kokemuksellisen oppimisen kehä (*kuvio 1*), jonka mukaan oppiminen edellyttää kokemuksen käsittämistä ja tämän ymmärtämisen saattamista jonkinlaiseen muotoon. (Räsänen 2000, 11.)

> Oppiminen tapahtuu tiedostamattoman, tunteisiin ja aistimuksiin perustuvan ja tiedostetun, käsitteille ja symboleille perustuvan tietämisen vuorovaikutuksessa. Vaikka oppimiseen liittyy aina välitöntä tietämistä ilman tarvetta tutkia ja analysoida, oppimisprosessiin kuuluu myös järjestyksen hakemista aistimusten virtaan. Tämä järjestäminen rikkoo assosiaatioiden virran, mutta tekee niistä kommunikoitavia. (Räsänen 2000, 11.)

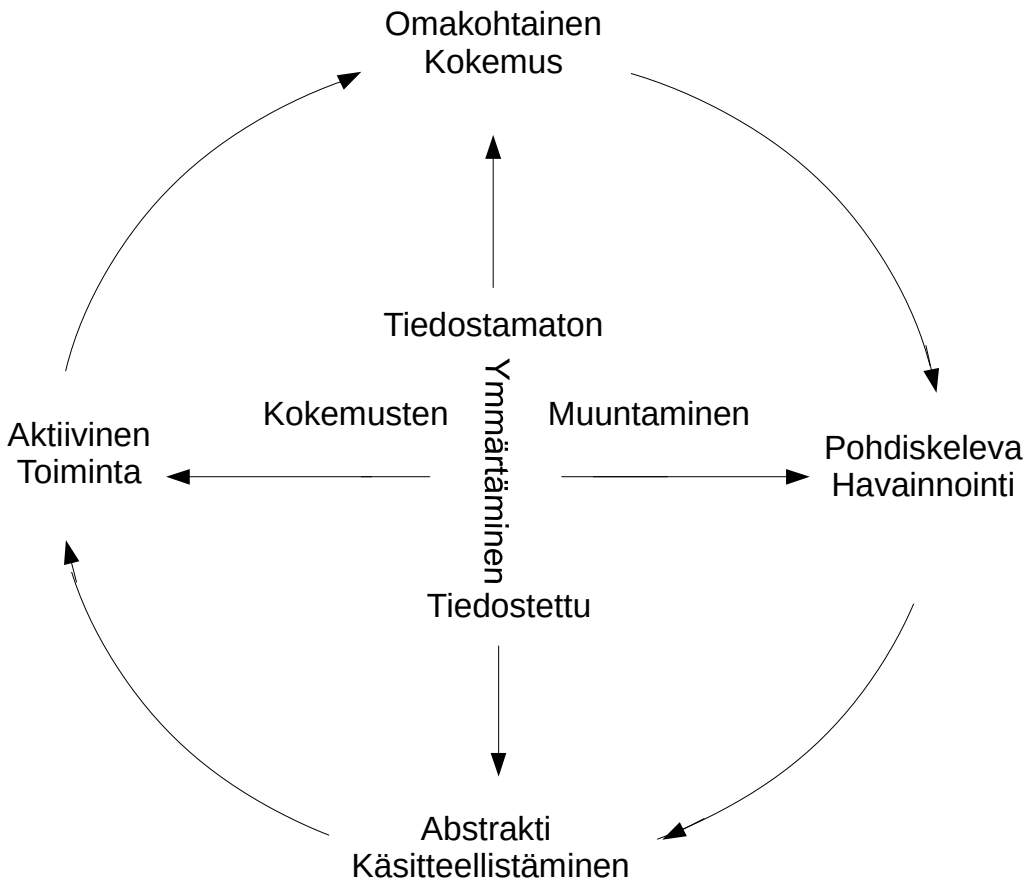

KUVIO 1. Kolbin kokemuksellisen oppimisen malli (Räsänen 2000, 11).

2.2 Learning by doing

Tekemällä oppimista on yleensä pidetty yhdysvaltalaisen filosofin John Deweyn kasvatusfilosofian avainkäsitteenä. (Väkevä 2011, 71; Hämäläinen & Palo 2014, 25.) Learning by doing eli tekemällä oppiminen yhdistetään usein Deweyn kypsän kauden filosofian pragmatistiseen painotukseen, ja pragmatismia voikin yleisesti pitää käytännön merkitystä korostavana filosofiana. Yksilön kohdalla oppimisen tärkeimpänä lähtökohtana voidaan pitää oppijan omaa aktiivisuutta, ja Dewey onkin kuvannut, että kaiken kasvattavan prosessin tulisi alkaa siitä, että tehdään jotain. Aistihavainnon, muistin, mielikuvituksen ja arvostelukyvyn harjoittamisen tulisi kasvaa tehtävän asian ehdoista ja tarpeista. Dewey on korostanut myös tekemisen kanavoimista merkityksellisiin asioihin. Hänen mukaansa tehtävän asian ei tulisi olla luonteeltaan sattumanvarainen tehtävä, jonka auktoriteetti antaa, vaan tekemisen tulisi olla jotain sisäisesti

merkityksellistä ja sellaista, jonka tärkeyttä oppilas arvostaa tarpeeksi niin, että hänellä on oma elävä kiinnostus kyseistä asiaa kohtaan. (Väkevä 2011, 71–72.)

Deweyn mielestä tekemisen sisäinen merkityksellisyys saa tulkintansa kulttuurin ulkopuolisen merkitysjärjestelmän kautta ja tekemällä oppimista on rikastettava arvoilla, joita sosiaalinen kanssakäyminen tuo eteen. Eräs tekemällä oppimisen väärintulkinta on ajatella sitä vain periaatteena, joka korostaa yksilön tekemisen ensiarvoisuutta. Deweytä kiinnosti teorian ja käytännön välisen suhteen ymmärtäminen ja tavat, joilla ymmärretään käytäntö älyllisesti tuottavana. Hänen mielestään tekemällä oppimisen tulisi johdattaa uudenlaisiin merkitystulkintoihin ja uusiutuneeseen ajatteluun, jotka taas ruokkivat uusia kulttuurisia toimintatapoja. (Väkevä 2011, 72.)

2.2.1 Toimet tekemällä oppimisen keskiössä

Tekemällä oppimisen keskiössä ovat John Deweyn mielestä toimet (occupations), ja hän rajasi termin kuvastamaan toiminnan muotoa, joka ilmentää jotain yhteisöelämän työmuotoa tai toimii samanluontoisesti sille. (Väkevä 2011, 73.) Toimien kautta aukeaa tekemällä oppimisen psykologinen merkitys. Deweyn psykologinen kanta oppimiseen perustuu hänen teoriaansa toiminnan primäärisyydestä observointiin ja merkitystulkintaan nähden. Hän kritisoi elinaikanaan vallinnutta psykologista tulkintaa, jossa refleksiketjun mekaaninen päätepiste on havainto. Deweyn mielestä havaitsevan yksilön toimintaan kuului asioiden havaitseminen ja asioiden merkitystulkinta on yhteydessä tarpeisiin, jotka tulevat esiin toimintatilanteessa (situation). Deweyn hahmottama toimien psykologia painottaa

1. käytännöllistä ongelmanratkaisua ajattelun lähtökohtana
2. lapsen luontaista mielenkiintoa toimintaan, jota ohjaavat tulokset käytännöllisestä ongelmanratkaisusta
3. toimien jatkuvuutta koulun ja sen ulkopuolisen elämän välillä sekä opetussuunnitelmassa. (Väkevä 2011, 73.)

3 TRANSKRIPTIO

Sana transkriptio tarkoittaa useimmiten kuullun musiikin kirjoittamista nuoteiksi. Teorian ja säveltapailun opetuksen näkökulmasta transkriptio on siis oikeilta äänitteiltä tai oikeasta konserttitilanteesta tehtyjä diktaatteja (Halkosalmi 2014, viitattu 17.11.2014).

3.1 Transkription historia

Ihminen on siirtänyt tietoja ja kulttuuria eteenpäin jälkipolville niin kauan kuin elämää on ollut, ja kun erilaisia kirjoitusjärjestelmiä keksittiin, tietoa ryhdyttiin tallentamaan myös kirjoitettuun muotoon. Myös musiikkia on ryhdytty jossain vaiheessa tallentamaan kirjoitettuun muotoon. Nuottikirjoituksella ylös kirjoitettua musiikkia kutsutaan transkriptioksi. Vellu Halkosalmi toteaa kirjoituksessaan, että hänen mielestään ajatus siitä, että transkriptio olisi pelkästään musiikin kirjoittamista nuoteiksi, on liian suppea. Hän ajattelee, että transkriptio-käsitteeseen kuuluu myös musiikin tallentaminen perimätiedon kaltaisella tavalla eli opettelemalla soittamaan tai laulamaan matkimalla kuulemaansa musiikkia. 1900-luvulta lähtien kansanmuusikot ja rytmimusiikin eri tyylilajien soittajat ovat ilmeisesti opetelleet soittamaan tällä tavoin ja siirtäneet oppimaansa soittoperinnettä samalla tavalla myös eteenpäin. Kansanmusiikin perinne on levinnyt tällä tavoin muusikoiden sormissa ja ulkomuistissa, mutta jotkut säveltäjät ovat myös kirjoittaneet transkriptioita tämän tyylin kappaleista tutkimusmateriaalikseen. Myös jazz-musiikin improvisoitujen soolojen transkriboiminen on ollut yleinen harjoittelumuoto muusikoille melkein koko jazz-musiikin historian ajan. (Halkosalmi 2014, viitattu 17.11.2014.)

3.2 Musiikillisten ilmiöiden oppiminen transkriptioiden avulla

Transkriptio on musiikin analyyttistä kuuntelua, jonka avulla kuulija oppii musiikillisia ilmiöitä tehokkaasti ja monipuolisesti. Transkriboitavan materiaalin ollessa huolellisesti

valittua sen tekijä oppii musiikkia mielekkäällä tavalla, sillä hän kuuntelee mieleistänsä musiikkia hienosti esitettynä ja oppimistilanne on eräänlainen elämys. Transkriptiota ei kannata eristää omaksi nuotintamisaineekseen, sillä silloin heikennetään sivuttaista oppimista erilaisten musiikillisten aineryhmien välillä. Mielekkäällä tavalla yhdistettynä mahdollisimman moneen erityyliseen musiikin aineen opiskeluun sillä voi oppia yhtä aikaa todella laajalti musiikin aineiden ilmiöitä: esimerkiksi musiikin teoriaa, säveltapailua ja tietenkin oman instrumentin hallinnan ja ilmaisun kehittämistä. (Halkosalmi 2014, viitattu 17.11.2014.)

3.3 Apuvälineet ja erilaiset tekniikat transkriptioiden tekemisessä

Ennen kitaristien yleisesti käyttämä apuväline transkriboinnissa oli kasettidekki (Tape deck). Näillä laitteilla pystyttiin virittämään kasettidekissä soiva kappale samaan vireeseen kitaran kanssa ilman, että kitaran virettä tarvitsi muuttaa. Tämä säästi kitaristien aikaa ja vaivaa. Kasettidekeillä pystyi myös hidastamaan kappaleen tempoa esimerkiksi kaksi kertaa hitaammaksi, jolloin kuultava musiikki tosin soi yhtä oktaavia alempana, kuin normaalisti. (Hurwitz 1997, 26.) Nykyään tekniikka on kehittyneempää ja yllämainittuja keinoja pystytään käyttämään useilla erilaisilla laitteilla hyväksi. Toki tekniikan kehittyminen on tuonut myös uusia apuvälineitä ja tekniikoita transkriboinnin avuksi.

Transkription tekijä on juuri samantasoinen transkription kirjoittajana kuin millä tasolla hänen musiikillinen taustansa ja hänen musiikin kuunteluun käyttämänsä laitteisto on. Tärkeä apuväline transkriboinnin kannalta ovat laadukkaat korvakuulokkeet. Korvakuulokkeiden kautta musiikin kuuntelu on tarkempaa kuin kaiuttimien kautta tapahtuva kuuntelu siitä yksinkertaisesta syystä, että korvakuulokkeet toimivat parhaanlaisena referenssimonitorina ja ne sulkevat pois paljon taustalla olevia hälyääniä. Toinen käyttökelpoinen apuväline kuulemisen helpottamiseen on musiikkisoittimen ekvalisaattori eli taajuuskorjain. Ekvalisaattorilla pystyy korostamaan kuunneltavasta kappaleesta haluamiaan taajuuksia, jolloin tietyllä taajuudella kuuluva instrumentti kuuluu kuunneltavan levyn miksauksesta isommalla äänenvoimakkuudella suhteessa toisella taajuu-

della soiviin instrumentteihin. Yleensä kitaran saa äänitteeltä paremmin kuuluviin korostamalla taajuuskorjaimella kuuden kilohertsin ympärillä olevia taajuuksia. (DeVinck 2014, viitattu 17.11.2014.)

Nykypäivänä on tarjolla myös erilaisia tietokone-ohjelmia, jotka auttavat merkittävästi transkription tekemisessä. Näiden ohjelmien avulla pystytään hidastamaan musiikkikappaleen haluttua kohtaa ilman, että kappaleen alkuperäinen sävelkorkeus muuttuu. Tästä ominaisuudesta on hyötyä silloin, kun täytyy tarkasti hahmottaa kuunneltavasta kappaleesta nopeita aika-arvoja sisältävää materiaalia. Näillä tietokoneohjelmilla pystytään myös soittamaan luupissa valittua aikaväliä kappaleessa. (DeVinck 2014, viitattu 17.11.2014.)

Yksi käyttökelpoinen tekniikka musiikin kuulemisen helpottamiseksi on panorointi. Panorointi tarkoittaa stereonauhoitteen oikean ja vasemman kanavan tasapainon siirtämistä. Tällä tavoin pystytään eristämään toinen näistä kanavista, jolloin toisella kanavalla soivat instrumentit ovat helpommin kuultavissa ja yleinen nauhoitustekniikka on sijoittaa kitara äänitteiden miksauksessa vain toiseen kanavaan. Panorointia pystyy kontrolloimaan kotistereoissa ”balance”-nappulalla ja miksereissä ”pan”- nappulalla. Käyttämällä panorointia ja ekvalisaattoria yhtä aikaa nauhoitteilta pystyy kuulemaan huonosti kuuluvat kitara-osuudet paremmin. (Hurwitz 1997, 27.)

Teknisten apuvälineiden lisäksi transkriboinnin apuna voidaan käyttää erilaisia tekniikoita, joiden avulla säveltasojen kuuleminen on helpompaa. Yksi tällainen tekniikka on musiikin pysäyttäminen musiikkisoittimen ”pause”-nappulalla. Kun musiikki pysäytetään, viimeinen soiva sävel jää mieleen ja se on helpompi tunnistaa. Nauhoite täytyy siis pysäyttää heti halutun sävelen jälkeen, jolloin on parempi mahdollisuus tunnistaa tuon sävelen säveltaso. Toinen hyödyllinen tekniikka on käyttää omaa laulamista hyödykseen. Jos opiskelija pystyy laulamaan kuunneltavia melodioita, hän ymmärtää ja hahmottaa päässään nuo melodiat. Tällöin opiskelija todennäköisesti pystyy paikantamaan oikeat säveltasot etsimällä soittimellaan samat sävelet, jotka hän laulaa. (Hurwitz 1997, 29.)

3.4 Valmiin transkription hyödyntäminen soitonopiskelussa

On tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka transkription tekeminen suunnataan käytäntöön, koska sillä on suuri vaikutus siihen, miten transkription tekemiseen käytetty aika maksaa itsensä takaisin oppimisena. Transkriptioita tehdessä tekijä oppii musiikillisia ilmiöitä korvakuulolta ja omaa instrumenttiaan käyttäen. Tällöin musiikki on tallennettu soittajan mieleen. Nuottiviivastolle voi kirjata musiikin säveltasot, rytmin, harmonian, artikulaation ja dynamiikan, mutta ei musikaalista tulkintaa. Nuotteihin kirjattu musiikki täytyy aina tulkita, mutta päähän tarkkaan tallentunut mielikuva musiikista voi pitää sisällään myös tulkinnan. Vaikka nuottiviivastolle kirjoitettu mahdollisimman tarkka toisinnos transkription tekijän kuulemasta musiikista on tärkeä osa transkriptiota, ei se suinkaan ole transkription tärkein anti vaan tärkeämpi lopputuotos on se, että transkriptiota tehdessään tekijä tulee kuunnelleeksi tarkan analyyttisesti opeteltavaa musiikillista ilmiötä todella paljon. Tällaisesta prosessista opitaan paljon niin sanottua hiljaista tietoa, jota ihminen ei välttämättä aina itse tiedosta oppineensa. Tällaista hiljaista tietoa voi olla musiikillisen tyylitietoisuuden kehittyminen eli taito tuottaa tyylinmukaista soittoa erilaisissa musiikkityyleissä. Samassa prosessissa transkription tekijä oppii myös erilaisia keinoja siihen, kuinka pystytään kehittämään erilaisten äänenvärien käyttämistä erilaisissa musiikillisissa ympäristöissä ja kuinka pystytään monipuolistamaan omaa ilmaisuaan improvisoinnissa. (Halkosalmi 2014, viitattu 17.11.2014.)

En löytänyt haluamaani tietoa itsetehtyjen transkriptioiden informaation hyödyntämisestä soittoon niiden kirjoittamisen jälkeen, joten mainitsen muutamia tapoja, jotka ovat omasta mielestäni tehokkaita kitaransoiton opiskelussa. Esimerkiksi kitarasoolojen improvisointia pystyy kehittämään transkriboitujen muiden soittajien soolojen avulla. Transkriboiduista sooloista voi nimittäin poimia hyvänkuuloisia fraaseja tai likkejä, jotka ensin harjoitellaan huolellisesti ja käytetään myöhemmin omien improvisoitujen soolojen eräänlaisina rakennuspalikoina. Näitä niin sanottuja rakennuspalikoita voidaan myös soveltaa soittamalla niitä erilaisissa harmonisissa ympäristöissä, joista ne oli alun perin poimittu. Näiden fraasien tai likkien rytmiikkaa voidaan myös muokata kulloinkin vallalla olevaan musiikilliseen tilanteeseen sopivaksi esimerkiksi aloittamalla

fraasi eri tahdinosilta. Kun tällaisia rakennuspalikoita on opeteltu paljon ja niiden käyttöä on opeteltu soveltamaan, ne eivät enää esiinny soittajan soitossa yksittäisinä fraaseina tai likkeinä, vaan niistä alkaa ajan saatossa muodostumaan yhtenäinen kokonaisuus. Tämä kokonaisuus muodostaa soittajan henkilökohtaisen tyylin improvisoida.

4 SÄHKÖKITARAN SOITON OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ TRANSKRIPTIOIDEN HYÖDYLLISYYDESTÄ SOITONOPISKELUSSA

Tässä luvussa käsittelen sähkökitaransoiton opiskelijoille tai vähän aikaa sitten musiikinalan koulutuksesta valmistuneille tehtyä haastattelua ja siitä saadun informaation analysoimista. Haastattelu on suunnattu nimenomaan tällaiselle kohderyhmälle, koska työssäni haluan saada tietoa transkriptioiden hyödyllisyydestä soitonopiskelussa, ja opiskeluvaiheessa olevat soittajat käyttävät juuri tuossa vaiheessa elämäänsä suuremman osan ajastaan instrumentin harjoitteluun kuin vaiheessa, jolloin he ovat pitkään olleet täyspainoisesti mukana työelämässä.

4.1 Haastattelu

Työssäni oleva haastattelu on strukturoitu haastattelu (liite 1), jossa kysymykset on esitetty ennalta määrätyssä järjestyksessä. Olin aluksi yhteydessä jokaiseen haastateltavaan henkilökohtaisesti ja saatuani heidän suostumuksensa haastatteluun toteutin sen 23.10.2014 jokaiselle vastaajalle sähköpostitse lähettynä kirjallisena yksilöhaastatteluna. (Hirsjärvi, Remes, & Sarjavaara 2003, 195–198.) Sähköpostin mukana tulleessa saateviestissä pyysin vastaajia palauttamaan vastauksensa 2.11.2014 mennessä. Lisäksi kerroin heille viestissä opinnäytetyöni aiheen ja ilmoitin, että he ovat työssäni mukana nimettömänä. Lähetin haastattelun yhteensä seitsemälle henkilölle, joista kuusi henkilöä vastasi.

4.2 Haastattelun kysymykset

Haastattelussa oli yksitoista kysymystä, joiden perusteella pyrittiin selvittämään, kuinka hyödyllisenä soitonopiskelijat näkevät soiton opiskelun transkriptioiden avulla, millaisissa tilanteissa he suosivat niiden käyttöä ja millaisissa tilanteissa he välttävät

niiden käyttöä. Lisäksi haastattelussa on pyritty saamaan selville pystyisikö nykyisenkaltaista transkriptioiden kautta tapahtuvaa oppimista kehittämään tai päivittämään joillain uudenlaisilla työtavoilla tai tekniikoilla, joita ei vielä tällä hetkellä ole käytössä tai yleisesti tiedossa.

Haastattelun kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin haastateltavien ikää, pääinstrumenttia, heidän suorittamiaan musiikinalan tutkintoja sekä koulua, jossa tutkinnot oli suoritettu. Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, käyttävätkö haastateltavat uusia musiikillisia ilmiöitä opiskellessaan mieluummin itsetehtyjä transkriptioita vai muiden tekemää nuotteja tai tabulatuureja. Seuraavassa kysymyksessä tiedusteltiin, minkälaisissa tilanteissa he käyttivät yllämainittuja työtapoja, jos he käyttivät opiskelussaan niitä molempia. Viidennessä kysymyksessä tiedusteltiin, minkälaisia erilaisia tekniikoita ja apuvälineitä haastateltavat käyttivät apunaan transkriboinnissa ja minkälaisissa tilanteissa he käyttivät niitä hyväkseen. Kahdessa seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, mitkä ovat haastateltavien mielestä transkriboinnin hyviä ja huonoja puolia. Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, onko soittajan soittokokemuksella merkitystä siihen, kannattaako soitonopiskelussa käyttää itsetehtyjä transkriptioita. Yhdeksännessä kysymyksessä haettiin vastausta siihen, millä tavoin haastateltavat käyttävät jo valmiiksi kirjoittamiensa transkriptioiden informaatiota opiskelussaan hyödykseen myöhemmin. Kymmenennessä kysymyksessä kysyttiin, onko transkriptioiden tekemisessä jotain osa-alueita, joihin he kaipaisivat avuksi jotain tekniikkaa tai apuvälinettä, jota ei tällä hetkellä ole saatavilla. Viimeisessä kysymyksessä tiedusteltiin, olisiko haastateltavilla ideoita joistain uusista tavoista hyödyntää transkriptioiden kautta saatavaa informaatiota, jotta kitaransoiton oppiminen olisi tehokkaampaa ja nopeampaa.

4.3 Haastattelun vastaukset

Haastateltavat olivat kaikki miehiä, iältään 29–40 vuotta, ja jokainen heistä on suorittanut musiikkialan perustutkinnon pääaineenaan sähkökitara. Tämän lisäksi yksi vastaajista on suorittanut musiikinohjaajan tutkinnon Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, kaksi vastaajaa on valmistunut musiikkipedagogiksi Oulun ammattikorkeakoulusta ja

loput kolme henkilöä suorittavat tällä hetkellä musiikkipedagogiopintoja Oulun ammattikorkeakoulussa.

Kolmanteen kysymykseen vastatessa kaikki vastaajat kertoivat opettelevansa uusia musiikillisia asioita sekä omien transkriptioiden avulla että valmiiden nuottien avulla. Jokainen vastaaja koki kuitenkin itsetehtyjen transkriptioiden avulla tapahtuvan oppimisen hyödyllisemmäksi tai syvemmäksi, ja kolme heistä mainitsi, että tällä tavalla opittu asia jää paremmin muistiin.

Kysyttäessä, minkälaisissa tilanteissa he käyttävät omia transkriptioita ja minkälaisissa tilanteissa muiden tekemiä nuotteja, kaksi vastaajista totesi pyrkivänsä käyttämään opiskeluunsa itse tekemiään transkriptioita mahdollisimman paljon, mutta ajan vähyyden vuoksi he sanoivat usein opettelevansa materiaalia paljon valmiiden nuottien kautta. Kaksi henkilöistä totesi transkriboivansa itse silloin kun materiaali on heille itselleen tärkeää tai kiinnostavaa. Kaksi henkilöä oli taas sitä mieltä, että valmiit nuotit sopivat musiikillisen materiaalin pintapuoliseen tarkasteluun tai geneerisen materiaalin opiskeluun, mutta opeteltaessa jonkun soittajan fraseerausta olisi hyviä tutkia sitä itse tekemänsä materiaalin pohjalta. Yksi vastaajista kertoo työtavoistaan näin:

> Jos tarkoituksenani on "imeä" mahd. paljon informaatiota levyltä, teen yleensä itse. tässä tapauksessa hakusessa on soolon nuottien lisäksi vahvasti myös fraseerauksen imitoiminen. silloin itse tehty on hyödyllisempi, vaikkakin työläämpi. Valmiit nuotit sopivat enemmän pintapuoliseen, kevyempään tarkasteluun, Jos vaikka haluaa tsekata jonkin yhden likin (tai muutamia), on valmis nuotti mielestäni silloin paikallaan.

Kaikki vastaajat kertoivat käyttävänsä teknisiä apuvälineitä apunaan pyrkiessään hahmottamaan levyltä kuulemiaan asioita. Jokainen vastaaja kertoi hidastavansa tekniikan avulla kuultavaa musiikkia oikeinkuulemisen varmistamiseksi. Samaan tarkoitukseen neljä kuudesta vastaajasta kertoi käyttävänsä myös niin sanottua luuppaamista hyödykseen. Neljä vastaajaa kertoi käyttävänsä apunaan Transcribe-tietokoneohjelmaa näihin tarkoituksiin. Yksi heistä kommentoi asiasta seuraavasti:

> Transcribe-niminen ohjelma joka hidastaa kappaleen tempoa säilyttäen alkuperäisen sävellajin on paras apuväline minulle. Ohjelmalla voi myös luupata tiettyä pätkää kappaleesta uudestaan ja uudestaan. Teen transkriptiot yleensä kynällä nuottipaperille.

Kysyttäessä transkriptioiden avulla opiskelun huonoista puolista kolme totesi sen vievän paljon aikaa ja yksi vastaajista koki siitä saatavan hyödyn tulevan esiin liian hitaasti. Yksi vastaajista totesi huonoista puolista näin:

> Niinkuin kaikessa musiikin ja yleensäkin taiteen opiskelussa oman äänen löytäminen ja sen mukana kuljettaminen ovat mielestäni kaikkein tärkeimmät asiat. Transkriptiointi voi helposti tehdä soittajasta enemmän imitaattorin kuin jotain uutta palettiin tuovan taiteilijan. Tämä on kyllä marginaalinen pelko ja kannustan kyllä surutta oppilaitani transkriptoimaan mahdollisimman paljon mutta myös mahdollisimman monipuolisesti.

Transkriboinnin hyvistä puolista kysyttäessä neljä kuudesta vastaajasta mainitsi useita asioita. Näitä olivat muun muassa kuullun hahmottamisen kehittyminen, musiikillisen sanavaraston laajentuminen, nuotinluku- ja kirjoitustaidon kehittyminen ja erilaisissa kappaleissa esiintyvien toistuvien musiikillisten ilmiöiden tunnistamisen kehittyminen. Yksi vastaajista koki transkriboinnin parantavan hänen soittotekniikkaansa. Eräs kommentoi transkriboinnin hyvistä puolista näin:

> Yleisesti asioiden oppiminen syvällisemmin, korvan ja kuuntelun kehittyminen (rytmien, melodioiden ja harmonioiden hahmottaminen/ kuuleminen), mm. fraseerauksen, nyanssien, Instrumentilla tuotettujen sävyjen/soundien tuottamisen ja sormitusten parempi hahmottaminen, muodon ja rakenteen hahmottaminen paremmin, yleisesti ottaen erilaisten musiikillisten ilmiöiden parempi hahmottaminen, jne.

Toinen vastaaja kuvaili hyviä puolia taas seuraavasti:

> Transkriptioidessa materiaaliin keskittyy huomattavasti intensiivisemmin kuin valmista materiaalia treenatessa. Materiaalin nyanssit tulee kaivettua esille ja omaksuttua omaan soittoon. Tämä koskee mielestäni etenkin sellaisia teoksia, jotka antavat opiskelijalle jotain sielunruokaa.

Kysyttäessä, onko soittajan soittokokemuksella merkitystä siihen, kannattaako sähkökitaran soittoa opiskella itsetehtyjen transkriptioiden kautta vai muiden tekemien nuottien/transkriptioiden avulla, vastauksissa oli vastaajien välillä hieman hajontaa. Kolme vastaajista oli sitä mieltä, että omien transkriptioiden avulla opiskelu kannattaa ottaa käyttöön jo aikaisessa vaiheessa soittoharrastusta, ja kolme heistä oli sitä mieltä, että musiikillinen sivistys täytyy olla tietyllä tasolla ennen kuin transkriptioiden tekemisestä

saa vastaavaa hyötyä. Kaksi vastaajista totesi, että transkribointi kannattaakin aloittaa tekemällä transkriptioita kitaransoitonopettajan kanssa. Yksi vastaaja totesi aiheesta:

> Oma kokemus transkriptioiden teosta kasvattaa kriittistä suhtautumista myös muiden tekemiä nuotteja kohtaan. Tämä on mielestäni tärkeää, koska kuten totesin joskus esim. netistä löytyvät transkriptiot ovat täynnä virheitä. Minulla on oma kokemus nuoruudesta, kun yritin opetella sooloa (kappale oli muistaakseni Megadethin Peace Sells) Guitar player-lehdestä ja ihmettelin, kun en saanut millään soittoani samankuuloiseksi kuin levyllä. Vuosia myöhemmin törmäsin samaan transkriptioon ja totesin sen olevan melko huono. Aloittelevana kitaristina ja klassisen musiikin parissa klarinettia soittaneena minulle ei tullut mieleenkään, että arvostetussa julkaisussa voi olla väärin tehtyjä nuotteja. Tietenkin soittokokemusta pitää olla aika paljon, että transkriptioita pystyy luotettavasti tekemään. Alussa käyttäisin luotettavia (esim. opettajan) tekemiä transkriptioita ja pikkuhiljaa harjoittelisin omien tekemistä. Myös soitonopettajan kanssa on hyvä tehdä yhdessä transkriptioita, jotta prosessi tulee tutuksi ja saa samalla ohjausta.

Toinen haastateltava oli asiasta tätä mieltä:

> Transkriptioiden tekeminen helpottuu taitojen ja kokemuksen sekä transkriptioiden tekemisen myötä. Näen transkriptioiden tekemisen itse olevan aina parempi vaihtoehto soittajan tasosta riippumatta. Toki valmiit transkriptiotkin ovat hyvää materiaalia. Aloittelevalle soittajalle transkribointi on luonnollisesti aluksi hankalaa, mutta täytyy lähteä liikkeelle helpoista jutuista ja siirtyä vähitellen vaativampiin. Tässä opettaja voi olla suurena apuna ja yrittää etsiä ja tarjota oppilaan tasolle sopivia kappaleita ja sooloja transkriboitavaksi. Aluksi voi transkriboida vaikka rakenteita, sointuprogressioita, melodioita, bassolinjoja, jne. Soolotranskriptioiden tekemiseen voi tutustua myöhemmin.

Kun kysyttiin, millä tavoin haastateltavat hyödyntävät tekemiensä transkriptioiden informaatiota sen jälkeen kun transkriptio on tehty valmiiksi, yksi vastaajista totesi hyödyntävänsä niitä musiikillisten ilmiöiden analysoimiseen. Neljä heistä sanoi poimivansa transkriboimastaan materiaalista pieniä osia, joita he pyrkivät myöhemmin soveltamaan omassa improvisoinnissaan. Yksi heistä kommentoi seuraavasti:

> Tavallisimmin transkriptioin vain osia kappaleista/sooloista. Kohtia, jotka koen mielenkiintoisiksi ja omaa korvaa miellyttäviksi. Analysoin näiden harmonisen kontekstin ja alan pyöritteleen transkriptioituja osia eri ympäristöissä, temmoissa, harmonisessa kontekstissa, tyyleissä, fraseerauksilla yms. Ja tämä on mielestäni se tärkein työ koko transkriptioinnissa kun muovaat jonkun toisen ajatuksen omiin näkemyksiisi.

Kysyttäessä, kaipaavatko haastateltavat transkriboimisen avuksi jotain apuvälinettä tai tekniikkaa, jota ei ole tällä hetkellä ole saatavilla, kaksi ei kaivannut minkäänlaista uutta apua ja yhdellä vastaajalla oli seuraavanlainen idea:

> Mieluusti nuotteja käsinkirjoittavana ja iPadin himokäyttäjänä olen odotellut toimivaa ohjelmaa joka muuttaisi käsin kirjoittamani matskun siistiksi printtavaksi ja sähköisesti muunnettavaksi tiedostoksi.

Toinen vastaajista totesi:

> En osaa sanoa. Jos olisi tekniikkaa, jolla voisi eristää yksittäiset kitararaidat valmiista miksauksesta, niin se olisi tervetullut. :)

Kun viimeisessä kysymyksessä kysyttiin, tuleeko haastateltaville jotain uutta tapaa hyödyntää transkriptioiden kautta saatavaa informaatiota, jotta kitaransoiton oppiminen olisi tehokkaampaa ja/tai nopeampaa, viisi vastaajista ei keksinyt mitään uutta. Yhdellä vastaajista oli idea, jonka avulla opiskelija pystyisi hyödyntämään transkriptioistaan saatavaa informaatiota kitaransoitonopettajan johdolla:

> Kitaraopettajalla voisi olla esim. Pari kolme transkriptattavaa sooloa jotka kulloisenkin oppilaan kanssa tehtäisiin. (Niin että oppilas transriptais ite) sitten opettajan johdolla tutkittais ja tehtäissin improvisointiharjoituksia ynnä muita opettajan kehittämiä spesifejä treenejä. Suunnitellusti :)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastattelun vastausten perusteella voidaan päätellä, että muusikon koulutuksen suorittaneet ja nykyään musiikkipedagogiopinnoissa opiskelevat sähkökitaransoiton opiskelijat tai musiikkipedagogi- tai musiikinohjaajaopinnoista kolmen vuoden sisällä valmistuneet henkilöt kokivat keskimäärin itsetehtyjen transkriptioiden avulla tapahtuvan soitonopiskelun tehokkaammaksi ja syvemmäksi tavaksi opiskella musiikkia kuin valmiiden nuottien avulla tapahtuvan musiikin opiskelun. Itse kuuntelemalla ja transkriptioita tekemällä opitun asian koettiin myös jäävän paremmin muistiin. Haastateltavat käyttivät opiskelussaan kuitenkin näitä molempia tapoja. Vaikka itsetehdyt transkriptiot koettiin tehokkaammaksi tavaksi oppia, valmiista nuoteista opiskelua käytettiin hyväksi ajansäästön takia. Muiden tekemistä nuoteista haluttiin vaikean materiaalin ollessa kyseessä tarkastaa myös muiden näkemyksiä soittoteknisistä asioista, kuten sormitusten valinnoista. Yksi vastaajista koki myös valmiiden nuottien oikeinkirjoittamisen luotettavuuden kyseenalaiseksi ja kertoi tarkistavansa muiden tekemien nuottien oikeellisuuden ennen niiden käyttämistä. Hän oli törmännyt mielestään väärinkirjoitettuihin nuotteihin jopa arvostetun kitaralehden nuotinnoksessa.

Kaikki vastaajat käyttivät transkriptioiden tekemiseen teknisiä apuvälineitä. Melkein kaikki heistä ilmoittivat käyttävänsä Seventh String softwaren Transcribe!-tietokoneohjelmaa joko luupatakseen haluamaan kohtia kappaleessa tai hidastaakseen nopeita aika-arvoja sisältäviä kohtia. Kukaan vastaajista ei kertonut, käyttääkö musiikin kuuntelemiseen korvakuulokkeita vai kaiuttimia. (Luvussa 3.3 puhuttiin korvakuulokkeiden olevan kuuntelun kannalta parempi vaihtoehto.) Puolet vastaajista ei kaivannut uusia apuvälineitä transkriptioiden teon helpottamiseksi. Yksi vastaajista kokisi tarvetta apuvälineelle, joka muuttaisi käsinkirjoitetun nuotin sähköiseksi muunnettavaksi tiedostoksi. Toinen vastaaja kaipasi puhelimeensa sovellusta, jolla pystyisi luuppaamaan ja hidastamaan musiikkia tarvittaessa.

Vastaajien mielipiteet jakautuivat kysyttäessä, onko soittajan soittokokemuksella merkitystä siihen, kannattaako sähkökitaran soittoa opiskella itsetehtyjen transkriptioiden kautta vai muiden tekemien nuottien/transkriptioiden avulla. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että musiikin korvakuulolta opettelu ja transkribointi kannattaa ottaa mukaan soitonopiskeluun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Osa oli taas sitä mieltä, että soittajan musiikillinen sivistys täytyy olla tietyllä tasolla ennen kuin transkriptioiden tekemisestä saa tarpeeksi hyötyä. Tätä heidän mielestään tarvittavaa musiikillista tasoa tai soittajan transkribointiin tarvittavia tietoja ja taitoja kukaan ei kuitenkaan määritellyt missään vastauksessa. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että transkribointi kannattaisi aloittaa kitaransoiton opettajan avustuksella, jotta prosessi tulee tutuksi ja siihen saa tarvittavaa ohjausta.

Haastateltavat kertoivat käyttävänsä itsetehtyjen transkriptioiden informaatiota myöhemmin hyödyksi improvisoinnin sanavaraston kehittämisessä. He kertoivat poimivansa transkriptiosta pieniä fraaseja, joita he lähtivät opettelemaan ja soveltamaan erilaisiin musiikillisiin ympäristöihin. Informaatiota käytettiin hyväksi myös musiikillisten ilmiöiden analysointiin. Suurimmalla osalla vastaajista ei ollut mielessä uusia tapoja, joilla itsetehtyjä transkriptioita voitaisiin hyödyntää vieläkin tehokkaammin verrattuna heidän nykyiseen käytäntöönsä. Yhdellä vastaajista oli ajatuksia, kuinka soittajan itse tekemien transkriptioiden informaatiota voitaisiin käsitellä ja soveltaa erilaisilla tavoilla soittotunneilla kitaransoiton opettajan johdolla.

Transkriptioiden avulla tapahtuvan opiskelun huonoina puolina vastaajat totesivat sen vievän paljon aikaa, ja se koettiin turhauttavaksi. Tämän koettiin vievän myös aikaa muunlaiselta instrumentin harjoittelulta. Hyvinä puolina taas koettiin sen monipuolinen musiikillinen kehittäminen. Transkriptioiden itse tekeminen kehitti vastaajien mielestä seuraavia asioita:

- musiikillisen sanavaraston laajentumista
- nuotinkirjoitus- ja lukutaidon kehittymistä
- erilaisissa kappaleissa esiintyvien toistuvien musiikillisten ilmiöiden parempaa hahmottamista

- korvan ja kuuntelun kehittymistä
- fraseerauksen, nyanssien, instrumentilla tuotettujen sävyjen ja soundien tuottamisen sekä sormitusten parempaa hahmottamista.
- opeteltavan materiaalin intensiivisempää tutkimista
- soittoteknistä kehittymistä muiden soittajien fraaseja matkittaessa
- yleisesti ottaen erilaisten musiikillisten ilmiöiden parempaa hahmottamista.

6 POHDINTA

Tutkimus itsetehtyjen transkriptioiden hyödyllisyydestä sähkökitaran soiton opiskelussa oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen prosessi. Aihetta oli helppo lähteä tutkimaan, koska tällä työtavalla tapahtuva soitonopiskelu on omassa kitaransoiton harjoittelussani läsnä joka viikko. Lisäksi olen huomannut kyseisen työtavan tuottavan parempia tuloksia uuden musiikillisen materiaalin opiskelussa kuin muut tiedossani olevat työtavat. Alkaessani tekemään tätä työtä tavoitteeni oli löytää perusteluja sillä, miksi omien transkriptioiden avulla tapahtuva opiskelu on tehokkaampaa, kuin muiden ihmisten tekemien nuottien pohjalta opiskelu. Tavoitteenani oli myös pyrkiä löytämään uusia työtapoja tai joitain oivalluksia, joilla transkriboimalla opiskelusta tulisi vähemmän aikaa vievää ja siitä saisi entistä enemmän hyötyä soitonopiskeluun. Syy, miksi lähdin työstämään tutkimustani näillä tavoitteilla, juontaa juurensa siihen, kuinka ajattelen sähkökitaran soiton harjoittelusta. Mielestäni instrumentin harjoittelu nimittäin määrittelee hyvin pitkälle sen, kuinka soittaja instrumenttiaan soittaa. Uskon, että jos harjoittelutapoina on pitkiä aikoja keskinkertaisia tapoja, jotka eivät auta tutustumaan opiskeltavaan aiheeseen perinpohjaisesti, harjoittelun tuloksena syntyy myös keskinkertaista soittoa. Pitkäaikainen laadukas ja syvällinen harjoittelu taas tuottaa tuloksena laadukasta soittoa. Tämän takia on mielestäni tärkeää, että harjoittelu kehittää mahdollisimman monipuolisesti ja laadukkaasti, vaikkakin siihen kuluisi paljon aikaa.

Työni neljännen luvun haastattelun vastaukset olivat monessa mielessä hyvin yhteneväisiä omien mielipiteideni kanssa, mutta osa vastauksista herätti myös uusia ajatuksia ja antoi minulle uudenlaisia näkökulmia transkriboimiseen. Opiskelijakollegani kokivat transkriboinnin monipuolisemmaksi ja syvemmän oppimisen tuottavaksi työtavaksi kuin valmiiden nuottien avulla tapahtuvan opiskelun. Silti vastaajat tuntuivat käyttävän usein muiden tekemiä nuotteja opiskelussaan. Näen tässä kohdassa ristiriidan. Opiskelijat käyttävät harjoittelussaan huonompaa harjoittelumuotoa, vaikka he tietävät toisen työtavan olevan parempi. Omassa harjoittelussani vuosien varrella on ollut havaittavissa tämä sama ilmiö, ja olen samaa mieltä haastateltujen kitaristien kanssa,

siitä mistä tämä johtuu. Transkribointi vie meiltä joskus liian paljon aikaa. Ammattimuusikkojen arjessa opeteltavia kappaleita ja harjoiteltavaa on niin paljon, että käytännön syistä joskus tuntuu siltä, että meidän on tingittävä harjoittelun laadusta. Määrä korvaa tässä tapauksessa siis jossain määrin laatua. Transkribointi on työtapana erinomainen, mutta sitä pitäisi saada jollain keinoin nopeutettua, jotta musiikin opiskelijat pystyisivät hyödyntämään sitä useammin. Suoranaista ratkaisua tähän yksittäiseen haasteeseen en opinnäytetyössäni onnistunut vielä löytämään, mutta ehkä tulevaisuudessa tähän asiaan tullaan luomaan kehitystä.

Koen, että opinnäytetyöni myötä ajatukseni itsetehtyjen transkriptioiden hyödyntämisestä sähkökitaran soiton opiskelussa ovat jäsentyneet minulle selvempänä kuin ennen. Olen tyytyväinen haastatteluista saamiini informaatioon, ja se on vahvistanut joitain omia käsityksiäni ja herättänyt myös joitain uusia kysymyksiä ja ajatuksia. Tutkimusta olisi mielenkiintoista jatkaa tutkimalla asiaa lisää sekä tehdä sähkökitaran soiton opiskelijoille uusi haastattelu, jossa pureuduttaisiin syvemmälle transkriboinnin negatiivisiin puoliin. Haluaisin tuon uuden haastattelun avulla kartoittaa tarkemmin, mikä tai mitkä osa-alueet transkriboinnissa vievät paljon aikaa, jolloin asiaan pystyisi helpommin etsimään apukeinoja. Löytyykö keino uudesta teknologiasta, vai pitäisikö kuulonvarainen soitonopiskelu ja transkribointi sisällyttää aktiivisemmin mukaan sähkökitaran soiton opetukseen jo opiskelijan soittoharrastuksen alkuajoista lähtien? Soitonopettajan ohjauksessa tapahtuva transkriboinnin säännöllinen käyttö uusien musiikillisten ilmiöiden opiskelussa heti soittajan soittoharrastuksen alusta lähtien voisi hyvinkin kehittää transkriboinnista luonnollisemman tavan opiskella uutta musiikkia. Samalla se ehkä olisi myöhemmin aikuisena luonnollisempaa ja lukuisten toistojen ansiosta myös nopeampaa.

Suhteeni transkribointiin ei ole muuttunut järisyttävästi tutkimukseni myötä, mutta oman kokemukseni myötä tulleet uskomukset ja oletukset tämän työtavan tehokkuudesta ovat lujittuneet kuluneen prosessin aikana. Tulevaisuudessa aion pyrkiä löytämään kehitystä transkribointiin niin, että se kuluttaisi vähemmän aikaa, mutta samalla säilyttäisi oman oppimiskokemuksen kautta saatavan monipuolisen ja laadukkaan informatiivisuutensa.

LÄHTEET

DeVinck, R. The Art of Transcribing For The Guitar - Part I. Viitattu 17.11.2014, <http://hanvota.com/nhac/guitar/baiviet/TheArtOfTranscribing.pdf>.

Halkosalmi, V. Transkriptio musiikin opetuksen välineenä. Viitattu 17.11.2014, <http://www2.siba.fi/aleatori/index.php?id=254&la=fi>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hurwitz, T. 1997. Learn How to Transcribe for Guitar. Alfred Publishing Co., Inc

Hämäläinen, T., Palo, S. 2014. Työpajapedgogiikka: Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys.

Kauppila, R. 2007. Ihmisen tapa oppia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Räsänen, M. 2000. Sillanrakentajat: kokemuksellinen taiteen ymmärtäminen. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Väkevä, L. 2011. John Deweyn pedagogiikka: tekemällä oppiminen ja kasvatus vapauteen. Teoksessa J. Paalasmaa (toim.) Lapsesta käsin: kasvatuksen ja opetuksen vaihtoehtoja. Jyväskylä: PS-kustannus.

SÄHKÖPOSTITSE TEHTY HAASTATTELU **LIITE 1**

No niin, tässä viestissä on opinnäytetyöni 11 kysymyksen haastattelu, josta olin teihin aikaisemmin yhteydessä. Työni aihe on Itsetehtyjen transkriptioiden hyödyntäminen sähkökitaransoiton opiskelussa. Nimiänne ei tulla mainitsemaan työssäni missään vaiheessa. Vastauksenne saavat olla pitkiäkin, jos tuntuu että asiaa riittää. Iso kiitos kun lähdette mukaan haastatteluun ja olisi hienoa, jos pystytte lähettämään vastaukset sähköpostiini su 2.11. mennessä.

-Janne Kiilakoski

Haastattelu:

1. Ikä ja pääinstrumentti?

2. Mitä ammattitutkintoja olet suorittanut ja/tai olet suorittamassa sähkökitara pääaineenasi? Kerro myös missä koulussa suoritat tai olet suorittanut nämä tutkinnot?

3. Teetkö itsetehtyjä transkriptioita vai käytätkö apuna muiden tekemiä nuotteja/transkriptioita opiskellessasi uutta materiaalia sähkökitaralla vai käytätkö näitä molempia työtapoja? Onko jompikumpi näistä työtavoista mielestäsi hyödyllisempi kuin toinen? Perustele miksi.

4. Jos käytät molempia yllämainituista työtavoista, kerro minkälaisissa tapauksissa suosit itsetehtyjä transkriptioita ja minkälaisissa tapauksissa käytät mieluummin apuna toisten tekemiä nuotteja/transkriptioita? Perustele miksi.

5. Minkälaisia erilaisia tekniikoita ja apuvälineitä käytät hyväksesi transkriptioita tehdessäsi ja minkälaisissa tilanteissa käytät niitä?

6. Mitkä sinun mielestäsi ovat transkriptioiden avulla tapahtuvan soitonopiskelun hyviä puolia? Perustele miksi.

7. Mitkä sinun mielestäsi ovat transkriptioiden avulla tapahtuvan soitonopiskelun huonoja puolia? Perustele miksi.

8. Mikä merkitys mielestäsi soittajan soittokokemuksella on siihen kannattaako sähkökitaran soittoa opiskella itsetehtyjen transkriptioiden kautta vai muiden tekemien nuottien/transkriptioiden avulla?

9. Millaisilla eri tavoilla hyödynnät tekemistäsi transkriptioista saatavaa informaatiota sen jälkeen kun olet kirjoittanut transkription valmiiksi?

10. Onko transkriptioiden tekemisessä jotain osa-alueita, joihin kaipaisit avuksi jotain tekniikkaa tai apuvälinettä jota ei tällä hetkellä ole saatavilla?

11. Tuleeko mieleesi jotain uutta tapaa hyödyntää transkriptioiden kautta saatavaa informaatiota, jotta kitaransoiton oppiminen olisi tehokkaampaa ja/tai nopeampaa?